

A Nyelvek Jövője

Konferencia-beszámoló Reykjavíkból

STÍL/NBR/ FIPLV közös konferenciája

(University of Iceland, Reykjavik, 2023. június 7-9.)

Már-már úgy tűnt, hogy az eredetileg 2020 nyarára tervezett konferencia menthetetlenül elmarad a COVID pandémia miatt, de az Izlandi Nyelvtanárok Szövetségének (STÍL) lelkes csapata évről évre maga előtt görgette a megvalósítás reményét, míg nem 2023 júniusában valóban sorra is került a rendezvény – a kitartóak legnagyobb öröme.

A konferenciát megtisztelte jelenlétével a FIPLV (Federation Internationale des Professeurs de Langues Vivantes <https://fiplv.com/who-we-are/about/>) teljes vezetősége és az Északi Nyelvtanárok Szövetségének (NBR) nagyszámú képviselője. A közel 200 fős résztvevőt felvonultató rendezvénynek az Izlandi Egyetem Nyelv és Kommunikáció Intézetének önálló épülete adott helyet a tágas egyetemi campus parkjában. A Veröld – House of Vigdís épület Izland egykori elnökének, Madame Vigdís Finnbogadóttir-nek a nevét viseli, aki azóta is az első és egyetlen UNESCO „nyelvek nagykövete”.

Az egyetem rektorának virtuális köszöntőjét követően Terry Lamb, a FIPLV elnöke üdvözölte a konferencia-résztvevőket. Az 1931-ben alakult FIPLV történetében először került sor a konferencia megrendezésére Izlandon. (Magyarországon Szépe György professzor kezdeményezésére – aki akkor a szervezet főtítkára volt – 1991-ben Pécsen tartották a FIPLV 17. vilá kongresszusát.) Örömmel nyugtázta, hogy közel 30 ország képviselteti magát a résztvevők között. A konferencia munkanyelve angol volt, de két szekció fogadott francia és német nyelvű előadásokat is. Magyarországról négy előadás hangzott el: három angol, egy pedig német nyelven. Örvedetes, hogy a magyar résztvevők hazánk különféle intézményeiből érkeztek: Bajzát Tünde a Miskolci Egyetemről, Perge Gabriella az ELTE-ről, Tar Ildikó és Czellár Mária a Debreceni Egyetemről, míg jómagam a Budapesti Gazdasági Egyetemről.

A konferencia vezérgondolata az volt, hogy a nyelvek és a nyelvtanítás sorsa vajon miként alakul a változó világrendben. A témakijelölést a szervezők azzal indokolták, hogy Izland a maga 340 ezres lakosával különösen érintett az őshonos (izlandi) nyelv és a korunk lingua franca-jaként funkcionáló angol nyelv párhuzamos alkalmazásában. Hiszen a közoktatás nyelve, a hétköznapi életvitel és adminisztráció nyelve ugyan az izlandi, de a felsőoktatás és az üzleti élet érintkezését az angol dominálja. Ezzel Izland lakói is gyarapítják a világ azon nyelvhasználóinak a táborát, akik legalábbis bilingvisek, habár friss felmérések szerint földünk lakóinak közel harmada plurilingvis. Halkan jegyzem meg, hogy a többnyelvűség ugyan nagyszerű eszköz a nemzetköziesedő környezetben történő érintkezés szempontjából, de mint tudjuk, a

nyelvi szintek az egyes nyelvek tekintetében egyének szerint alaposan eltérőek lehetnek. Annyi azonban bizonyos, hogy a nyelvhasználati térkép az utóbbi évtizedekben jelentékenyen átrendeződött. Erre az eseményt megnyitó előadásában az amerikai vendégprofesszor, Ofelia Garcia (City University of New York) is rámutatott, aki a bilingvizmus és plurilingvizmus mellett a translanguaging (transznyelvűség) fogalmának a bevezetésével az oktatást érintő vonatkozásokra is kitért. A második plenáris előadó, Sarah Breslin (European Centre for Modern Languages / Head of Language Policy, Council of Europe) az ígéretes innovációk szükségességére hívta fel a figyelmet a nyelvoktatásban is – hiszen csak így leszünk képesek a változó környezet kihívásaival felvenni a versenyt. A záró plenáris előadói a rendező intézmény professzora, Sofiya Zahova (a Vigdís Multilingualizmus és Interkulturális Ismeretek Nemzetközi Központ igazgatója) és Johan Sandberg McGuinne (svéd dél-számi és skót gael ősnyelv kutató - nyelvi jogi aktivista) voltak. Előadásuk címe önmagáért beszél: Az őshonos (indigenous) nyelvek jövője: az őshonos nyelvek nemzetközi évtizede, 2022-2032 küszöbén.

A konferencia célja az elméleti és nyelvészeti kérdések mélyreható vizsgálatánál inkább a módszertani kérdések és gyakorlati problémafelvetések, tapasztalat-megosztás és közös gondolkodás révén történő tudásgyarapodásra irányult - és ezt a célkitűzést színvonalasan teljesítette is. Világossá vált a szekcióelőadások tematikájából és az előadók tapasztalati beszámolóiból is, hogy a nyelvi diverzitás megőrzése is korunk egyik fontos fenntarthatósági feladata, mert a nyelvek az identitás-formálás és identitás-megőrzés megkerülhetetlen hordozói, a kultúra és az emberi tudás-átadás kitüntetett eszközei. Ehhez makro-szinten a nemzeti nyelvpolitikák és mikro-szinten pedig a nyelvoktatás szereplői tudnak érdemben hozzájárulni.

A FIPLV soron következő kongresszusát az Új-zélandi Nyelvtanárok Egyesületének 50 éves évfordulójának alkalmából 2024. július 6–9. között az Aucklandi Egyetem rendezésében tartják <https://nzalt2024.org/about/>.

Hidasi Judit